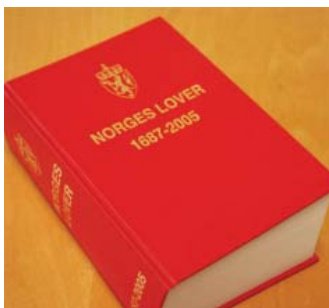

Fylkesmannen i Oppland

Statlige føringer og forventninger

Basert på fylkesmannens innledning til regionmøtene høsten 2011.

Juridisk kompetanse i kommunen

Fylkesmannen anbefaler et nytt interkommunalt samarbeide mellom kommuner, enten i regionen eller bare mellom nabokommuner om juridisk kompetanse. Det er nå fem nye lover som krever stor innsikt og mye arbeid. Disse er plassert på to ulike politikkområder:

- naturmangfoldsloven – og plan- og bygningsloven
- helse- og omsorgsloven, folkehelseloven – og en ny pasient- og brukerrettighetslov

Et grovt overslag viser at kommuner med cirka 18.000 innbyggere trenger en jurist på hvert av områdene (vår vurdering.) Det vil styrke kommunens kvalitet på sitt arbeid; og redusere klageantallet.

Vergemålsreformen

Regjeringen overfører overformynderiene til Fylkesmannen fra 1. juli 2013. Det er viktig at kommunene har avsluttet sine saker før dette, slik at overgangen blir så smertefri som mulig. Den sentrale arbeidsgruppen jobber fortsatt med å beskrive hvilke datasystemer det er behov for, og hvilken økonomisk modell som skal velges. Det er straks klart.

Kommunene beholder sine arkiver, og bare hvis fylkesmannsembetet trenger det kommer vi til å spørre etter noe. 2012 må vi bruke effektivt for å få overgangen til å fungere smidig. Fylkesmannen i Oppland får tilført 6,3 stillinger. De blir plassert i Statens Hus. Men dette er altså fra 1. juli 2013. Fram til da fortsetter ordning og ansvar som nå.

Elektronisk dokumentutveksling - EDU

Elektronisk dokumentutveksling - EDU - innføres hos Fylkesmannen i Oppland fra 1. januar 2012. Da vil kommunene kunne sende alle typer dokumenter elektronisk. Løsningen består av en modul til sak/arkivsystemet som gjør det mulig å sende og motta post direkte fra systemet, samt en sikkerhets- og kommunikasjonsmodul som signerer og krypterer sendingen slik at det er trygt å sende også post som er unntatt offentlighet.

Noen kommuner er med i en startgruppe fra 1. januar 2012. Det er et mål at alle kommunene i Oppland skal inn på denne løsningen på sikt.

Risiko- og sårbarhetsutfordringene

Risiko- og sårbarhetsutfordringene i Oppland vil øke i tiden framover. Flommen i pinsen 2011 aktualiserte behovet for planlegging for klimaendringer. Tar vi inn over oss at konsekvensene av klimaendringene fører til endringer i hvordan vi planlegger utviklingen av samfunnet? Og hvordan tenker vi forebyggende tiltak i forhold til eksisterende bebyggelse, kommunikasjon- og infrastruktur som kan bli utsatt for klimaeffektene? I dag vet vi nok om konsekvensene av klimaendringene til at vi kan omsette kunnskapen til praktiske tiltak. Spesielt gjelder dette vannhåndtering: **NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring** bør leses av alle.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt trådte i kraft den 7. oktober. Denne utdyper kommunenes plikter i sivilbeskyttelsesloven. Pliktene er i hovedsak krav om en overordnet ROS-analyse og krav om beredskapsplan.

Alle kommunene i Oppland har overordnede ROS-analyser og beredskapsplaner. ROS skal oppdateres i takt med kommuneplaner, mens beredskapsplaner skal oppdateres årlig. Fortsatt er det noen ROS-analyser som ikke er oppdatert siden 1997/1998.

Plandelen i ny plan- og bygningslov forplikter kommunen til å foreta risiko- og sårbarhetsvurderinger i forbindelse med all utbygging. Plan- og bygningsloven er vårt viktigste verktøy for å håndtere klimaendringene og ivareta klimatilpassning. Regjeringen har bebudet en strengere praksis når det gjelder utbygging i flom- og rasutsatte områder.

Krisehåndteringsverktøyet CIM

Krisehåndteringsverktøyet CIM ble innført i 2010, og skal være operativt i løpet av 2011. Dette vil bli et satsningsområde også i 2012, og kommunene oppfordres til å prioritere bruk av dette verktøyet.

Kommuneøkonomien – mer balansert, men fortsatt store utfordringer

Det er store variasjoner i kommuneøkonomien fra kommune til kommune. Noen sliter med å få "endene til å møtes", mens andre legger opp penger i fond. God økonomistyring og driftsresultater som sikrer økonomisk handlefrihet er nødvendig.

Netto driftsresultat er det viktigste resultatmålet. Det viser hva som er igjen av årets inntekter når alle driftsutgifter, renter og avdrag er dekket. Det er stor enighet om at en bærekraftig kommuneøkonomi krever et netto driftsresultat på ca. 3 % av driftsinntektene.

Kommunene i Oppland har hatt resultatforbedring i netto driftsresultat både i 2009 og 2010. Utviklingen i Oppland har vært mer positiv enn gjennomsnittet for landet. For gjennomsnittet av kommuner utenfor Oslo gikk netto driftsresultat ned fra 3 % i 2009 til 2,6 % i 2010. Gjennomsnittet for Opplandskommunene gikk opp fra 2,9 % i 2009 til 3,4 % i 2010. Selv om gjennomsnittet er bra, er det store ulikheter mellom kommunene i fylket.

Etter mange år med sterk aktivitetsvekst ser det nå ut til at veksten i kommune-sektoren er i ferd med å bremse opp. En betydelig del av inntektsveksten de siste årene har vært knyttet til statlige satsninger, særlig barnehageutbygging finansiert av øremerkede midler. Innenfor oppgaver som finansieres gjennom de frie inntektene har mye av aktivitetsveksten gått med til å opprettholde standard og dekningsgrad på tjenestene til en økende befolkning.

I 2011 har kommunene også fått en vekst i frie inntekter, men en stor del av dette skyldes at tilskuddet til barnehager ble lagt inn i rammetilskuddet. I 2012 vil det også bli en liten realvekst i kommunenes frie inntekter, men denne blir fort spist opp av økende behov grunnet befolkningsutvikling og pensjons-utgifter.

Rammeoverføringene vil øke som følge av Samhandlingsreformen, hvor kommunene får ansvar for medfinansiering av sykehusinnleggelse og fullt ansvar for utskrivningsklare pasienter.

Fylkesmannen har fordelt ordinære skjønnsmidler til kommunene i Oppland som skal bidra til at ekstraordinære utgifter til en viss grad blir kompensert. For 2012 har Fylkesmannen holdt tilbake 13,4 mill kroner (11,8 mill kroner i 2011), som vil bli brukt til å støtte utviklings- og fornyingsprosjekter.

Planarbeidet

En viktig oppgave for kommunene det neste året blir å utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Etter ny plandel av plan- og bygningsloven som trådte i kraft i 2009 skal alle kommuner minst en gang hver valgperiode – og seinest innen ett år etter konstituering – utarbeide og vedta et slikt dokument. Dette blir et nytt virkemiddel for å påvirke samfunnsutviklingen.

Det vil si at alle kommuner skal utarbeide kommunal planstrategi innen utgangen av 2012. Strategiene skal bl.a. bygge på nasjonale forventninger til planleggingen og kom for første gang i juni i år. Miljøverndepartementet har nylig kommet med en veileder om kommunal planstrategi, som anbefales.

Fylkesmannen har i år utarbeidet plankapitlet i kommunebilledokumentet slik at det kan brukes som innspill til dette arbeidet.

Opplæringsarbeidet i ny plan- og bygningslov fortsetter, og det vil komme nye tilbud om plansamlinger for både politikere og administrasjon framover. Følg med på **www.planoppland.no**. Her er også nasjonale føringer for planarbeidet samlet og utdypet ytterligere.

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen er en helsereform fremfor en sykereform – og en retningsreform. Nye lover fra 1. januar 2012 er også en sentral del av reformarbeidet. Ny helse og omsorgslov, ny folkehelselov og ny pasient og brukerrettighetslov betyr “ny” kommunal forvaltning av tjenester.

Fra nyttår må vi dermed se kommunale helsetjenester og omsorgstjenester under ett. Disse skal løses i en tettere avtalebasert samhandling mellom sykehusene og kommunene, mellom kommunene og i samarbeid med brukere av tjenestetilbudet.

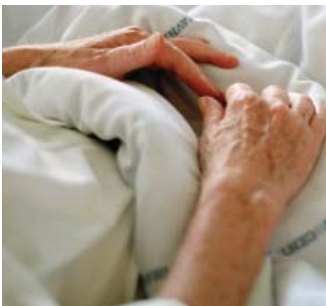
- Det er lovpålagt med samhandlingsavtaler mellom kommuner og helseforetak. En veileder er på plass, og fristen for inngåelse er 31. januar 2012.
- Kommunene forventes å starte arbeidet med å etablere døgntilbud for øyeblikkelig hjelp, og det avsettes midler i statsbudsjettet til dette i 2012. Dette blir en plikt fra 2016.
- Gjennomføring av samhandlingsreformen og nye helselover kan gi kommunene utfordringer både når det gjelder tilgang på fagkompetanse, ressurser og økonomi. Suksessen avhenger av hvordan kommunene internt organiserer seg, dimensjonerer ressurser og utnytter avtalene med private aktører.
- Kommunene må utvikle politisk forankret samarbeid. Omkamper på om dette er nødvendig er bare energisløsing. Husk at det foreligger veiledere for interkommunale samarbeid og veiledere i kommunale planstrategi. Det forventes at kommunene er offensive i forhold til å skape interkommunal samhandling og interaktivitet.

Folkehelsefokuset - også en del av reformen

En annen fasett ved reformen er folkehelsefokuset. Her må det tenkes og arbeides sektorovergripende. Noen stikkord: skole, plan, organisasjoner, brukergrupper osv. Et godt og grundig planarbeid er en ressurs. Kommuner må skaffe seg oversikt over helseutfordringer og påvirkningsfaktorer i sin kommune og løfte dette inn i plan- og beslutningsprosesser. Verktøy for dette er allerede tilgjengelig og flere kommer.

I klartekst: Det skal være enkelt å velge sunt i hverdagen, og samfunnet skal legge til rette for fysisk aktivitet. Det forutsetter gang- og sykkelveier, trygge og gode utemiljøer og lett tilgang til natur-, leke- og rekreasjonsområder. Kommunene må sette fokus på livsstilsendringer.

Helse- og omsorgstjenester

Det er fortsatt stort press på eldreomsorgen og omsorgstjenester. Det forventes at det fortsatt bygges ut heldøgns omsorgsplasser både i omsorgsbolig og sykehjem for å kunne møte både utskrivningsklare pasienter fra sykehus og økt andel eldre.

Det er fortsatt høyt prioritert å øke andel faglærte i helse- og omsorg gjennom Kompetanseløftet. Kommunene må fortsette å jobbe aktivt med dette.

Og det forventes at kommunene også bygger ut dagaktivitetstilbudet for mennesker med demens.

Levevilkår – fattigdomsbekjempelse

Regjeringens innsats for bedre fordeling og for å bekjempe fattigdom videreføres i 2012. Arbeidsmuligheter for flest mulig, barn og unges oppvekstvilkår og levevilkår for de vanskeligst stilte er det viktigste.

Det at kommunene aktivt arbeider med å forebygge sosiale problemer og fattigdom og å søke å skape trygge levevilkår vil ha betydning for økonomi, befolknings sammensetning og bærekraft.

Kvalifiseringsprogrammet

Antallet i Kvalifiseringsprogrammet – altså opplegget som ble startet i NAV for å få flere unge ut i jobb - går ned. Dette er en tendens som kommunene bør følge med på. I 2011 ble ansvaret for Kvalifiseringsprogrammet overført fra staten til kommunene og kommunene må sørge for å levere!

Opptappingsplan for rusfeltet

Opptappingsplan for rusfeltet er forlenget til ut 2012, og det avsettes store midler til dette. Kommunen bør implementere dette i sitt planarbeid. Rus og psykiske lidelser pekes bl.a. på som en hovedfaktor i forhold til sosiale problemer, frafall fra arbeidslivet, og bostedsløshet.

Kommunalt barnevern

Styrkingen av det kommunale barnevernet videreføres. Det skal søkes etter ytterligere 70 nye stillinger på landsbasis, i tillegg til 400 stillinger som ble bevilget i fjor. I tillegg vil det også etableres et videreutdanningstilbud.

Kommunene i Oppland har hatt mulighet for å søke om midler til å dimensjonere opp tjenesten. Vi ser at kommunene ikke helt enda har fått effekt av dette, i og med at det har vært problemer med å få besatt stillinger kommunene har fått midler til. Fylkesmannen ser både gjennom enkeltsaker og planlagte tilsyn at kommunalt barnevern stadig er en utfordring i kommunene. Også her må kommunene levere.

Skoleeiers mange utfordringer

Regjeringen har satt tre sentrale mål for skolesektoren:

- alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og i arbeidslivet
- alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som kan brukes i videre utdanning eller i arbeidslivet
- alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring

Opplæringsloven pålegger skoleeier å ha et forsvarlig system for å følge opp skolene. Dette innebærer enkelt sagt at skoleeiere har ansvar for å se til at skolene drives i tråd med lov og forskrift, at elevene får det skoletilbudet de har krav på.

En aktiv og ansvarlig skoleeier

- etterspør hvordan skolene arbeider for å nå de sentrale målene og hvordan de oppfyller lovens krav
- utfordrer skolene dersom det viser seg at elevene ikke har et godt skolemiljø eller at resultater på kartlegginger og nasjonale prøver indikerer at elevene ikke mestrer de grunnleggende ferdighetene
- sørger for at kartleggingsresultater blir brukt som grunnlag for framovermeldinger til den enkelte elev, ikke bare tilbakemeldinger

De siste årene har staten bevilget store beløp til gjennomføring av strategien Kompetanse for kvalitet – det varige systemet for videreutdanning. Kommunene i Oppland har vært lite flinke til å utnytte denne strategien. Kommunene bør bruke denne muligheten til å være en aktiv og attraktiv skoleeier, jfr framtidig rekruttering av lærere.

Fra neste høst innføres det valgfag i ungdomsskolen. Dette er et ledd i Regjeringens målsetting om å gjøre ungdomsskolen mer mangfoldig og praktisk.

Barnehagen

Kommunene er lokal barnehagemyndighet, og skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk. Kommunene skal føre tilsyn med alle barnehagene i kommunen, både egne og private.

Vi har hatt full barnehagedekning i kommunene i Oppland. I Statsbudsjettet for 2012 varsler Regjeringen at kontantstøtten blir tatt bort for 2-åringer. Det blir derfor viktig at kommunene holder øye med utviklingen framover og sørger for at et eventuelt utvidet behov for barnehageplass blir ivaretatt.

Etter hvert som retten til barnehageplass er innfridd, må fokus være på kvaliteten i tilbudet. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse, noe som gjenspeiles i årets nasjonale barnehagepolitiske målsetninger og innsatsområder. Det er på neste års statsbudsjett bl.a. avsatt penger til kompetanseheving for assistenter, videreutdanning for førskolelærere og masterutdanning for styрere.

Klima

Alle kommunene i Oppland har fulgt oppfordringen om å utarbeide klima- og energiplan, enten som egen kommunal plan eller som ledd i et regionalt samarbeid. Nå gjelder det å komme fra plan til handling.

Utslippene av klimagasser i Norge økte kraftig i 2010, og det er nødvendig med en offensiv innsats for å nå vedtatte klimamål. Kommunesektoren har muligheter for å påvirke om lag 20 prosent av Norges klimagassutslipp.

- En hovedutfordring er å få ned utslipp fra transport som nå utgjør halvparten av klimagassutslippene i fylket. At kommunene velger lavutslippsbiler som tjenestekjøretøy gir en viktig signaleffekt. Minst like viktig er det å satse på by- og tettstedutvikling som reduserer transportbehovet. Utbygging av gang- og sykkelveger er et annet virkemiddel som kan gi både helse- og miljøgevinst.
- Utslipp av klimagasser fra landbruket er en annen stor hovedkilde. Her er god gjødselhåndtering og jordbearbeiding viktige virkemidler for å begrense utslipp. Det samme gjelder skogskjøtsel og bruk av halm og trevirke som biobrensel.
- Interessen for bioenergi er økende, og flere kommuner har etablert nær- og fjernvarmeanlegg basert på biobrensel. Potensialet for energieffektivisering og energiomlegging i kommunale bygg er fortsatt stort. I tillegg bør kommunene sette krav til energiløsninger i nye utbyggingsområder.

Naturmangfoldloven

I Norge er nesten 2000 arter utrydningstruet. Mange av disse finnes i Oppland. Den største trusselen mot artsmangfoldet er endret arealbruk. I tillegg kommer forurensning, klimaendringer, innføring av fremmede arter og overutnytting av naturressurser. I 2009 fikk vi en ny naturmangfoldlov.

Loven setter krav til å vurdere hensyn til naturmangfold i alle offentlige beslutninger. Dette har betydning for kommunens myndighetsutøvelse bl.a. i saker etter plan- og bygningsloven og jord- og skogloven. Kommunene må være oppmerksom på naturmangfoldlovens prinsipper som skal legges til grunn i alle saker som berører naturmangfoldet, og gjelder:

- krav til kunnskapsgrunnlaget
- vektlegging av føre-var prinsippet
- krav til å vurdere samlet belastning på økosystemet
- at kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver
- bruk av miljøforsvarlige teknikker og metoder

Det skal gå fram av beslutninger hvordan prinsippene er vurdert.

Et annet nytt grep i loven er innføring av "utvalgte naturtyper og prioriterte arter". Disse ordningene skal gi en ekstra beskyttelse gjennom egne forskrifter til noen av de mest truede og sårbare artene og naturtypene. Det er vedtatt forskrifter for åtte prioriterte arter, og fem naturtyper er blitt utvalgte naturtyper gjennom en egen forskrift. I Oppland:

- **tre prioriterte arter:** dragehode, rød skogfrue og elvesandjeger
- **fem utvalgte naturtyper:** slåttemark, slåttemyr, kalksjøer, kalk-lindeskog og hule eiker.

Det ventes å komme flere prioriterte arter og utvalgte naturtyper i løpet av de kommende årene.

Innføring av lokal forvaltning av store verneområder

Regjeringen vedtok i 2009 at store verneområder skal forvaltes lokalt, der politiske interkommunale områdestyrer skal ha myndigheten. I Oppland er det i år konstituert nasjonalparkstyrer for

- Dovrefjell/Sunndalsfjella
- Breheimen
- Rondane/Dovre
- Jotunheimen

Senere vil det bli opprettet styrer for Langsua og Reinheimen. Alle styrene kommer til å ha 1-2 nasjonalparkforvaltere som sekretariat. Disse forvalterne ansettes hos Fylkesmannen, men er underlagt områdestyret og lokalt tilknyttet forvaltningsknutepunkt.

Forvaltning av nasjonalparkene er en sammensatt oppgave for de nye styrene. En del av arbeidet er rutinepregede oppgaver med å behandle dispensasjoner. I tillegg skal styrene trekke opp de lange forvaltningslinjene i et 200-års perspektiv, og har et stort ansvar med å forvalte nasjonale og internasjonale verneverdier.

For forvaltningsstyrene er det et godt utgangspunkt å benytte erfaringsbasert kunnskap og såkalt ekspertbasert kunnskap. De som nå er representert i de nye forvaltningsstyrene; kommuner og fylkeskommuner, er de samme som har et hovedansvar for næringsutvikling utenfor verneområdene.

Gjennom samordning og gjennomgående representasjon ligger det muligheter til å finne fornuftige løsninger på utfordringene knyttet til verdiskapning og verneområder.

Det har vært en betydelig økning i midler til tiltak (informasjon, tilrettelegging o.a.) og skjøtsel i nasjonalparker og andre verneområder de senere årene. Styrene har derfor et godt utgangspunkt for å drive en aktiv forvaltning.

Vannrammedirektivet – kommunene oppfordres til innsats og politisk engasjement

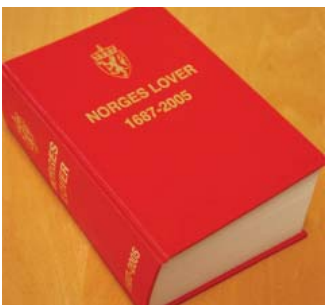
Arbeidet fram mot den første landsdekkende planperioden etter vannforskriften er nå i full gang. Arbeidet for å nå vanddirektivets mål om god status i alle vannforekomster er en stor dugnad, der alle sektorer må trå til med innsats på sine ansvarsområder.

Kommunene er sentrale aktører i arbeidet. Det innebærer at kommunenes fagfolk må være med på å utrede tiltak for å nå miljømålene. Når det gjelder noen tiltak, for eksempel innen avløpssektoren vil det være kommunenes ansvar å bekoste disse ut fra prinsippet om at det er forurensere som skal betale. Det er derfor avgjørende at planene som lages har sterk forankring i kommunenes ledelse.

Næringsutvikling og lokal verdiskaping

Fylkesmannen har ansvar for oppfølging av landbruks- og matpolitikken, altså å opprettholde et levende og mangfoldig jord- og hagebruk og et bærekraftig skogbruk. Dette skjer gjennom egne ordninger og samarbeid med det regionale partnerskapet.

- Gjennom egne BU-midler til utredning og tilrettelegging bidrar Fylkesmannen med midler til gjennomføring av 30-40 tiltak pr. år. Vi videreformidler bedriftsrettede BU-midler til Innovasjon Norge som forvalter tilskudd til bl.a. bygningsinvesteringer på enkeltbruk. Regionene Nord-Gudbrandsdal og Valdres har i løpet av året fått avklart at ordningen med lokal styring av BU-midler blir permanent.
- Inn på tunet-løftet har bidratt til ekstra midler til tiltak i Midt-Gudbrandsdal og på Hadeland
- Oppland er et nasjonalparkfylke og Fylkesmannen fokuserer på "Bruk og vern" som en strategi for næringsutvikling i og i nærheten av nasjonalparkene. Støtssatsing står sentralt i dette arbeidet.
- Gjennom "Mat langs nasjonale turistveger" bidrar Fylkesmannen til aktivitet langs våre nasjonale turistveger. Sognefjellet og Rondane er valgt ut til pilot i prosjektet. Prosjektleder har kontorsted i Lom.
- I jordbruksavtalen for 2011 ble det avsatt 54,2 mill.kroner til regionale miljøtilskudd i Oppland. Disse gis bl.a. til tiltak for å redusere forurensning fra jordbruket. Ca 3700 gardbrukere får miljøtilskudd i fylket.
- "Beitebruksprosjektet" er videreført med cirka 50 beitelag fra 21 kommuner deltar. Konflikten mellom beitedyr og rovvilt er stadig en utfordring.

Tilskuddsforvaltning og kontroll

Prioriterte tiltak er tilskuddsforvaltning og kontroll med bruken av ordningene. Riksrevisjonen påpekte i sin rapport om måloppnåelse og styring i jordbruket (2009/10) at mange kommuner opplever ressursknapphet som viktig årsak til manglende kontroll. I mange kommuner har en og samme person rollen som veileder, vedtaksmyndighet og kontrollør og dette kan oppleves som problematisk. Fylkesmannen vil oppfordre kommunene til aktivt samarbeid. Dette arbeidet ble intensivert for et par år tilbake, og alle kommuner skal altså kontrolleres i løpet av fem år. Dessuten vil vi foreta en del foretakskontroller.

Skogbruk

Det er også fokusert på foryngelse av skog, spesielt på middels og gode boniteter. En bekymringsmelding fra landbruksministeren som ble sendt ut i fjor ble tatt på alvor i Oppland. Skogeiere som hadde avvirket et samlet volum større en 300 m³ i perioden 2005-2008, og med manglende registrert foryngelse fikk tilsendt brev fra kommunen. Fylkesmannen har sendt ut mer enn 700 slike brev de to siste årene, og dette har ført til økt oppmerksomhet på problematikken og bedre mulighet for kommunene til å følge opp.

Arealbruk

Fylkesmannen har fått et utvidet ansvar i forhold til arealdisponering, planarbeid og klagebehandling. På landbrukssida behandler vi saker etter jordloven, konsesjonsloven, plan- og bygningsloven, matrikkeloven, tomtefeste-loven, ekspropriasjonsloven, eierseksjoneringsloven og hundeloven.

Vi ser til at den vedtatte jordvernstrategien for Oppland blir etterlevd. Dette er ofte konfliktfylt arbeid hvor mange hensyn må tas, og landbruksavdelingen har fått styrket juridisk bemanning for å ivareta disse oppgavene best mulig. Landbruks- og matdepartementet mener det er nødvendig med sterkere oppmerksomhet omkring jordvern både lokalt og sentralt og signaliserer derfor at det vil føre en restriktiv linje i arealdisponeringen.

Spesielt krevende vekstsesong

På grunn av den ekstreme nedbørmengden og flommen i Gudbrandsdalen blir det mange saker om erstatning ved klimabetingede skader i år. Fylkesmannen vil sette inn de ressurser som er nødvendig for å få behandlet sakene så raskt som råd er.

Nyhetsvarsling

Vil du ha en epost når det dukker opp noe nytt på Fylkesmannens nettside? Du kan bestille **nyhetsvarsling** for alle saker som legges ut på førstesida, eller på bestemte temaer.

Ordførere, rådmenn og media i Oppland er blant de som allerede abonnerer. Gå inn **på www.fmop.no** og "bestill nyhetsvarsling" under "service" i høyre-spalten.

Der du får vite om det som skjer på en annen måte

f På Fylkesmannens Facebookside "for folk og natur i Oppland" informerer vi om det vi holder på med – på en annen måte. Du finner "nyhetssaker" på en annen måte, og bilder og opplysninger du ikke finner ellers. Her vil vi også svare på spørsmål og invitere til debatt og innspill.

www.facebook.com/fylkesmannenoppland

Møt oss også her:

B Blogg: **www.fylkesmannenoppland.wordpress.com**

YouTube Filmer: **www.youtube.com/fylkesmannenoppland**

T Twitter: **<http://twitter.com/fylkesmannenopp>**